

Dabas aizsardzības
pārvalde

**Aktualitātes dabas aizsardzības jomā
2024.gadā.
Izaicinājumi 2025.gadā, ieviešot
dabas aizsardzības politiku.**

Dabas aizsardzības
pārvalde

Dabas aizsardzības politikas ieviešana

- Ikdienas darbs –kontrolē, atļaujas, datu uzturēšana, apsaimniekošana, dabas izglītība un komunikācija ar zemju īpašniekiem/pašvaldībām/citiem sektoriem
- Aizsargājamo dabas teritoriju tīkla pilnveide – priekšlikumu sagatavošana jaunu aizsargājamo teritoriju izveidei un esošo ĪADT aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumu pārskatīšanai;
- Sugu un biotopu apsaimniekošanas veicināšana (izaicinājums – biotopu apsaimniekošanas plāni);
- Svešzemju un invazīvās sugas;
- Monitorings, izpēte un jaunu zināšanu ieguve;
- Bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas interešu integrēšana citās nozarēs – teritorijas plānojumi, citu nozaru plānošanas dokumenti un normatīvo aktu projekti

Dabas aizsardzības
pārvalde

Aizsargājamo dabas teritoriju tīkla pilnveide

- Šobrīd ar likumu noteiktas 333 Natura 2000 teritorijas, kas kopumā aizņem ap 12% no Latvijas teritorijas.
- Līdz galam nav novērsta pārkāpumu procedūra par nepilnīgu Natura 2000 teritoriju tīklu.
- Kopā ar VARAM darbs pie Natura 2000 tīkla pilnveides, sagatavojot jaunus priekšlikumus aizsargājamām dabas teritorijām, pilnveidojot IADT noteikumus un nosakot sugu un biotopu aizsardzības mērķus

Dabas aizsardzības
pārvalde

Aizsargājamo dabas teritoriju tīkla pilnveide

- Jaunas Natura 2000 teritorijas jāveido:
 - 1170* Akmeņu sēkli jūrā (LIFE REEF; ELWIND projekts; zvejnieki - diskusijas 2024. gada vasaras sākumā, 2025.gadā – jāpabeidz priekšlikumu sagatavošana un iesniegšana VARAM)
 - 9080* Staignāju meži (2023.gada nogalē tika apstiprināta 74 jaunu dabas liegumu izveide, 2024.gadā DAP strādājis pie zinātniskajiem pamatojumiem vēl vairākām potenciālām liegumu teritorijām ES nozīmes mežu biotopiem).
 - 6270* Sugām bagātas ganības un ganītas pļavas (2024. gada prioritāte – sagatavoti priekšlikumi liegumu izveidei zālājiem, 2024.gada novembra beigās uzsākta zemju īpašnieku informēšana par 39 jaunus dabas liegumu izveidi un četrus esošos dabas liegumu paplašināšanu)

Dabas aizsardzības
pārvalde

Aizsargājamo dabas teritoriju tīkla pilnveide

- Jaunas Natura 2000 teritorijas jāveido:
 - Eiropas platausis (5.12.2024. spēkā būs izveidots jauns ainavu apvidus «Koknese–Odziena».)
 - Lapkoku praulgrauzis (priekšlikumi IA aleju un dendroloģisko stādījumu ietveršanai Natura 2000 tīklā. 2024.gadā uzsācies LIFE projekts «Ekoloģiskā tīkla izveide lapkoku praulgrauža aizsardzībai Baltijā». Projektā plānota izpēte, priekšlikumi Natura 2000 tīkla pilnveidei, SAP izstrāde un 6 DAP (AAA “Ziemeļgauja”, DP “Ogres ieleja”, DL “Sitas un Pededzes paliene”, “Mugurves pļavas”, “Kaļķupes ieleja”, “Raķupes ieleja”).

Kā ar esošiem resursiem uzraudzīt/uzturēt/monitorēt/plašāku Natura 2000 tīklu?

Dabas aizsardzības
pārvalde

Aizsargājamo dabas teritoriju tīkla pilnveide

- Esošās Natura 2000 teritorijas un to aizsardzības un izmantošanas noteikumu pilnveide:
 - Gaujas Nacionālā parka likumprojekts un noteikumu projekts – oktobrī veikti sabiedrības informēšanas pasākumi.
 - Izaicinājumi – atrast balansu starp nepieciešamību saglabāt dabas vērtības/ veicināt sabiedrības labvēlīgu attieksmi pret dabas aizsardzību; kā efektīvi informēt īpašniekus

Dabas aizsardzības
pārvalde

Aizsargājamo dabas teritoriju tīkla pilnveide

- Izmaiņas normatīvajā regulējumā balstās gan uz priekšlikumiem jaunu IADT izveidei, gan uz dabas aizsardzības plāniem, sugu aizsardzības plāniem un dažādiem specifiskiem izpētes projektiem
 - DAP 2024.gada rudenī uzsācis ERAF projektu «Dabas plānu izstrāde», paredzot līdz 2027.gadam izstrādāt dabas aizsardzības plānus sešām Natura 2000 teritorijām: Moricsalas DR, Teiču DR, Krustkalnu DR, Grīņu DR, Slīteres NP un Rāznas NP
 - Pašvaldību «kārtā» dabas aizsardzības plānu izstrādei ERAF 2024.gadā, uzsākta vairāku DAP izstrāde ar LVAF atbalstu

Dabas aizsardzības
pārvalde

Pārkāpumu procedūra par Natura 2000 teritoriju apsaimniekošanas plānošanu

Uzsākta 2020. gada maijā:

- Natura 2000 teritorijām nav noteikti izveidošanas mērķi;
- Natura 2000 teritorijām nav noteikti aizsardzības mērķi un nav nodrošināta apsaimniekošana aizsardzības mērķu sasniegšanai.

Izveidošanas mērķi noteikti ar 2022. gada grozījumiem likuma «Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām» pielikumā.

LIFE IP «LatViaNature» projekta ietvaros 2024.gadā pabeigta aizsardzības mērķu noteikšana Biotopu Direktīvas pielikumos ietvertajām sugām un biotopiem Natura 2000 esošajām teritorijām, bet līdz 2025.gada beigām nosakāmi biotopu aizsardzības mērķi valsts līmenī

Dabas aizsardzības
pārvalde

Sugu un biotopu apsaimniekošana

- 2024.gada rudenī A/S «Latvijas valsts meži» un DAP uzsācis īstenot projektu «Purvu ekosistēmu atjaunošana ĪADT»
- 2025.gadā uzsāksies ES fondu projekti sugu un biotopu apsaimniekošanai un ĪADT infrastruktūras sakārtošanai

Dabas aizsardzības
pārvalde

Svešzemju un invazīvās sugas, īpaši aizsargājamās sugas

- Apstiprināti grozījumi Sugu un biotopu aizsardzības likumā un Augu aizsardzības likumā – noteiktas iestāžu kompetences uz zemes īpašnieka pienākumi attiecībā uz invazīvajām sugām. Gaidām MK noteikumus ...
- Turpinās LIFE FOR SPECIES. 2025.gadā projektam jānoslēdzas – priekšlikumi izmaiņām ĪA un ML sugu sarakstiem un normatīvajam regulējumam. Kā novērtēt sociālekonomisko ietekmi??

Dabas aizsardzības
pārvalde

Dabas datu pārvaldības sistēma Ozols

- Dižķibeles ar DDPS «Ozols» 2024.gadā aizēno labos darbus – sugu klasifikatora ieviešanu, survey anketas u.c.
- Tiek veidotas elektroniskās anketas un offline kartes DAP darba elektronizācijai
- LIFE IP izstrādā dabas aizsardzības plānu karšu pilnveides rīku
- Plānots, ka 2025.gada 1.janvārī tiek uzsākts projekts kopā ar VRAA, lai būvētu sistēmu «Ozols-2»

Dabas aizsardzības
pārvalde

Citi izaicinājumi

- Biotopu un Putnu Direktīvu ziņojumu sagatavošana
- Sugu un biotopu aizsardzības jomā sertificēto ekspertu sistēmas analīze
- ES Biodaudzveidības stratēģijas ieviešana (karte 10/30, Zonation rīks, zalāju saglabāšanas veicināšana veidojot sinerģiju ar KLP)
- VPP "Bioloģiskās daudzveidības prioritāro rīcību programmā noteikto pētījumu izstrāde"
- Monitoringa sistēma (bez LVAF atbalsta un ekspertu entuziasma nepastāvētu)
- VES vadlīnijas/meliorācijas sistēmu un meža ceļu vadlīnijas
- Vairāk darba – mazāk cilvēku un resursu